

Δραστηριότητες, εκδηλώσεις και δημόσιες σχέσεις της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας για το έτος 2005

Ο χρόνος που μας πέρασε για την Ευξείνου Λέσχη Βέροιας ήταν γεμάτος με δραστηριότητες και εκδηλώσεις που έγιναν στη Βέροια καθώς επίσης και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας και όχι μόνο.

- 3-1-2005 Εφηβικό τμήμα στη TV Ημαθία στην αίθουσα της Λέσχης
- 19-1-2005 Συνάντηση με εκπροσώπους της ΠΟΠΣ- φιλοξενία
- 23-1-2005 Ημερίδα παραδοσιακής φορεσιάς. Συντήρηση- φύλαξη- χρήση-τρόπος λειτουργίας ιματιοθήκης. Εισήγηση κ. Τ. Χανιαλάκη.
- 30-1-2005 ΓΙΟΡΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ "ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ". Βραβεύσεις αριστούχων Δημ. Σχολείων Βέροιας. ΧΩΡΟΣ ΤΕΧΝΩΝ.
- 4-2-2005 Ετήσιος χορός Ε. Λ. Β. στο κέντρο "ΣΕΙΡΙΟΣ"
- 13-2-2005 Τακτική Γενική Συνέλευση εκλογοαπολογιστική
- 19-2-2005 Εκπροσώπηση στο χορό της "ΜΙΕΖΑΣ" Κοπανού
- 20-2-2005 Παραχώρηση αίθουσας Βάρναλη 1 (ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ)
- 25-2-2005 Εκπροσώπηση στο χορό της Μ. Σάντας.
- 26-2-2005 Εκπροσώπηση στο χορό των

- ΚΙΒΩΤΙΑΝΩΝ και συμμετοχή του χορευτικού συγκροτήματος της Ε. Λ. Β.
- 26-2-2005 Εκπροσώπηση στο χορό της Ένωσης Ποντίων Αλεξάνδρειας
- 26-2-2005 Παιδικό αποκριάτικο γλέντι.
- 28-2-2005 Εθιμοτυπική επίσκεψη του νέου Δ.Σ. στον Μητροπολίτη κ.κ. Παντελεήμονα.
- 25-3-2005 Παρέλαση. Ενιαίο τμήμα ΠΟΝΤΟΣ (Προμηθέας -Κιβωτιανοί- Πανόραμα).
- 27-3-2005 Εκπροσώπηση στην εκδήλωση της Π. Ο. Ε στη Θεσσαλονίκη (Βελλίδειο) για τον Ελ. Βενιζέλο (συνεργασία Παγκρήτεια Ομοσπονδίας).
- 28-3-2005 Κλήρωση οικ. Ενίσχυσης.
- 10-4-2005 Γενική Συνέλευση ΠΟΠΣ στη Θεσσαλονίκη.
- 14-4-2005 Εκδήλωση στη ΛΑΦ Βέροιας του Β' Σ.Σ. (Νατοϊκή αντιπροσωπεία) συμμετοχή χορευτικού τμήματος.
- 21-4-2005 Εθιμοτυπική επίσκεψη του νέου Δ.Σ. στον Δήμαρχο Βέροιας.
- 24-4-2005 Παραχώρηση αίθουσας Πνευματικού-Εκθεσιακού Κέντρου (Ναυτικός Όμιλος).
- 28-2-2005 Επίσκεψη του τμήματος νέων στο Γηροκομείο για τις ημέρες του Πάσχα (λαμπάδες - αυγά).
- 1-5-2005 Επίσκεψη στο Στρατηγό Β' Σ.

- Σ. για ευχές (ΠΑΣΧΑ).
- 4-5-2005 Εκδήλωση - παράσταση χορευτικού τμήματος "ΣΕΡΓΙΑΝΙ ΣΤΗΝ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ" ΧΩΡΟΣ ΤΕΧΝΩΝ.
- 8-5-2005 Συμμετοχή του χορευτικού συγκροτήματος στο Φιλιππειο Γυμναστήριο (Πανελλήνιοι Αγώνες Ρυθμικής Γυμναστικής).
- 14-5-2005 Φιλοξενία του Β' Αντιπροέδρου της ΠΟΠΣ κ. Π. Ψωμάδη, του Προέδρου της Ευξείνου Λέσχης Αχαρνών Αττικής κ. Π. Γεροντίδη και αντιπροσωπείας πενήντα ατόμων στα πλαίσια των εκδηλώσεων μνήμης.
- 15-5-2005 Εκπροσώπηση στις εκδηλώσεις εθν. μνήμης της ΠΟΠΣ (Πανεπιστήμιο

- Μακεδονίας).
- 15-5-2005 Εκπροσώπηση στις εκδηλώσεις μνήμης των ΚΙΒΩΤΙΑΝΩΝ.
- 15-5-2005 Εκπροσώπηση στον Τηλεμαραθώνιο της Ε. Λ. Νάουσας για την ανεκτίμητη βιβλιοθήκη της Αργυρούπολης του Πόντου.
- 19-5-2005 Εκδηλώσεις μνήμης Πλ. Δημαρχείου (Αιμοδοσία- προβολή ντοκιμαντέρ -λαμπαδηφορία).
- 22-5-2005 Εκδηλώσεις Εθνικής μνήμης Άγιος Αντώνιος - Πλατ. Καπετανίδη μνημόσυνο. Χώρος Τεχνών θεατρική παράσταση Συλ. Καυκάσιων Θεσσαλονίκης με το ομώνυμο έργο του Γ. Ανδρεάδη "ΤΑΜΑΜΑ".

συνέχεια στην 3η σελ.

Η ΕΠΙΦΥΜΙΔΑ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Του Γιάννη Μελετιδίδη

Της Τρίχας το Γιοφύρι

Πολλοί λαοί πίστευαν, πως για να είναι στερεό και προφυλαγμένο από κάθε κίνδυνο ένα οποιοδήποτε οικοδόμημα, έπρεπε να κτιστεί στα θεμέλιά του ή στους τοίχους του ένα ζώο. Σύμφωνα μ' αυτή τη δοξασία και στην αρχαία εποχή υπάρχουν παραδόσεις, πως θυσιάστηκαν ανθρώπινες υπάρξεις κατά τη θεμελίωση μεγάλων οικοδομημάτων. Το θύμα γινόταν το στοιχείο του οικοδομήματος.

Σ' αυτή την παράδοση στηρίζεται και το τραγούδι "Της Τρίχας το γιοφύρι". Παραλλαγές αυτού του τραγουδιού αναφέρονται και σε άλλα γιοφύρια ή οικοδομήματα, όπως λ.χ. στα γιοφύρια της Άρτας, του Πηνειού, των Αδάνων της Μ. Ασίας και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας αλλά και σε άλλες χώρες.

Χίλιοι μαστόροι δούλευαν και μύριοι μαθητάδες δούλευαν για να κτίσουν της Τρίχας το γιοφύρι. Όμως, ενώ, τη ημέρα την έκτιζαν το βράδυ γκρεμιζόταν. Καταστενωχωρημένος ο πρωτομάστορας στέλνει μήνυμα την καλή

του να 'ρθει. Γνωρίζει πως μόνο με τη θυσία της γυναίκας του θα μπορέσει να στηθεί το γιοφύρι. Και δεν αργεί να θυσιαστεί η καλή του. Προσφέρθηκε να φέρει το σκεπάρι από το βάραθρο, για να γίνει και ο τάφος της.

Ο μύθος της αυτοθυσίας της γυναίκας του πρωτομάστορα έχει βαθύτερες ηθικοκοινωνικές προεκτάσεις. Η γενναία ποντιοπούλα έχει βαθιά συναίσθηση του χρέους της για χάρη της κοινότητας. Θέτει το καθήκον πάνω και από τη ζωή τους. Η θυσία αυτή μας θυμίζει τον Αγαμέμνονα που θυσίασε την κόρη του Ιφιγένεια στο βωμό της θεάς Αρτέμιδος, για να φυσήξει ούριος άνεμος, ώστε να μπορέσουν τα πλοία να πλεύσουν για την Τροία. Η ιστορία έχει καταγράψει και άλλες παρόμοιες θυσίες και μέχρι το Μεσαίωνα. Ο Χριστιανισμός θεωρεί αυτού του είδους τις θυ-

σίες ως έγκλημα και τις απαγορεύει. Η θυσία του θεανθρώπου Χριστού έθεσε τέρμα στο τραγικό αυτό έθιμο. Κατάλοιπο του βάρβαρου αυτού έθιμου αποτελεί η σφαγή πετεινού ή άλλου ζώου κατά τη θεμελίωση κάποιου κτίσματος, αν και ο σύγχρονος πολιτισμός μας δε συμμερίζεται αυτό το έθιμο.

Γεωγραφικά, στον Πόντο της Τρίχας το γιοφύρι τοποθετείται στον Πυξίτη ποταμό και στη θέση Μιχλιτζή Γεσίρογλου. Η γέφυρα έχει μήκος 30 μ. και είναι μονότοξη. Απέχει δε από την Τραπεζούντα 18 χλμ.

Στο μύθο αυτό, όπως και σ' όλες τις παραλλαγές του, η μοίρα θέλει τη γυναίκα του πρωτομάστορα να θυσιαστεί για το καλό του συνόλου, σύμφωνα με τις προχριστιανικές τραγικές αντιλήψεις.

Στο τραγούδι αυτό, που διαφαίνεται η ανθρώπινη αγωνία, χορεύεται σε ρυθμό "διπάτ". Επιτυχημένα οι Πόντιοι κατονομάζουν και διαλαλούν τα τραγούδια τους σαν "τραγωδία". Πράγματι, δεν απουσιάζει στα περισσότερα απ' αυτά το τραγικό στοιχείο.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

1. Προθεσμίαν ας δίγω σε όσον θέλ'ς

Ο Πάντζον τη Χορλάχ' πάντα εψαλάφανε δανεικά, άμα τα δανεικά τη Πάντζονος έσαν δανεικά κι α-γύριστα.

Κάποτε επήνε εψαλάφεσεν δανεικά ας σον Γιάννε τον Φουσακ.

Γιάννε, είπεν ατον, καίγουμε, έχω τρανόν ανάγκην και θέλω να δics με δανεικά 15 χιλιάδες και προθεσμίαν 20 ημέρας. Στα 20 ημέρας απάν' εξάπα-ντος θα φέρω σ' ατα οπίσ'.

Ο Γιάννης που έξερνε με τίναν έχ να ευτάει είπεν ατον:

Πάντζ, προθεσμίαν ας δίγω σε όσον το θέλ-τς, παράδας 'κ' έχω να δίγω σε.

2. Έγκες στά να είναι;

Ο Κώστης τη Τρικάντων επήνε σον θείον ατ' τον Νικόλαν και είπεν ατον:

- Θείο Νικόλα, δος με 5 λίρας δανεικά για έναν μήναν.

- Ας δίγω σε, είπεν ατον ο θείος ατ' κ' επήνε έσ' κωσεν το μαξιλάρ' 'κ' εδώκεν ατον τα 5 λίρας ντ' ε-ψαλάφεσεν.

Ο Κώστης σον μήναν απάν' επήνε ξαν σον θείον ατ' και είπεν ατον:

- Θείο Νικόλα, τα 5 λίρας ντ' εδώκες με 'κ' εκανέ-θαν, δος με κι άλλα 5 και σε δέκα ημέρας θα φέρω σε και τα 10.

Η ΜΑΤΣΟΥΚΑΤΣΑ 'Ο Ο ΚΡΕΝΙΝ

ΛΕΞΙΟΛΟΓΙΟ

1. ζα = ζώα
2. ζαίφης = αδύνατος
3. ζαλαλός = τρελός
4. ζαντία = τρέλα
5. ζάρωμαν = λύγισμα
6. ζαρωτά = στραβά
7. ζεγκίνης = πλούσιος
8. ζελεύω = ζηλεύω
9. ζεμία = ζημιά
10. ζεπίρα = κουνάβι
11. ζέρταλο = βερίκοκο
12. ζώσκουμε = τυλίγομαι

ΠΑΡΟΙΜΙΑ - ΓΝΩΜΙΚΑ

1. Άβουλα τη Θεού φύλλον 'κι λάϊσκειται (γνωμ.) = Χωρίς τη γνώμη και τη συγκατάθεση...

2. Η γραία έμαθεν αβράκωτος και βρακωμέντσας εντρέπεται (παροιμ.) = για κείνον που συνήθισε σε πράγμα κακό ή απρεπές και δε θέλει να μεταδιδαχθεί.

3. Καλόν τυρίν ση σκύλ' τ' αγγείον = για καλό κτή-μα σε κακό αφεντικό (αγγείον = ασκί).

4. Κρίμαν σο βούδ' (iv) ντ' έσπαξα και σην χαράν ντ' εποίκαμ', / πήραμ' την λιροπρόσωπον την αργορομτί-αν = για ελπίδες που διαψεύστηκαν, ότι δηλ. η νύφη είναι ωραία (λιροπρόσωπος = ασχημομούρα).

5. Η μάνα έν αγέννετος και μίαν γεννισκάται = η φυσική μητέρα δεν μπορεί να αναπληρωθεί με τη μη-τριά.

6. Τ' άγρα τα μουχτερά τα χιόνια ημερών'νε = για περήφανο (αλαζόνα), αυτός που ταπεινώνεται από τη δυστυχία.

7. Τ' αδέλφια δάκ'νε και 'κι κόφ'νε, κόφ'νε και 'κι δάκ'νε = οι φιλονικίες ανάμεσα στα αδέρφια δεν είναι καταστρεπτικές.

8. Τ' αδέλφια τ' αναδέλφωτα δεντρά χωρίς τα φύλ-λα (αναδέλφωτος = που δεν έχει αδελφική στοργή).

9. Ακλοθώ τον δάβολον, ώσνα περάνω το πατάμιν = κάμω κάτι από ανάγκη παρά τις πεποιθήσεις μου.

10. Τα ταν κοιλίαν εύκαιρον και δόντια ακονεμένα (σκωπτ.) = για διασκέδαση χωρίς γεύμα.

11. Τον δάβολον π' ακούει, τη δαβόλ' ίνεται.

12. Εσήβαμε σον Αύγουστον και ση χειμού την ά-κραν = αρχή και τέλος χρονικής περιόδου.

13. Άλαλος κι αμίλαλος και γαλενόν ποτάμιν = για άνθρωπο που δεν αντιλέγει ποτέ, αλλά πονηρό και ύ-πουλο.

14. Εστάθαν αλογάντ' κ' έπαιξανοι γαιδουράντ' = για κείνους που επιχειρούν να κάνουν όσα άλλοι πιο ι-κανοί έπαυσαν να κάνουν.

15. Το χαμελόν τ' άλογον (γαϊδίρ') ολ'καλκεύ'ν ατο = για άνθρωπο ταπεινό που όλοι τον μεταχειρίζονται όπως θέλουν.

ΤΗ ΑΙΣΩΠΟΝΟΣ ΤΑ ΜΕΣΕΛΙΑ

Γράφει η εκπαιδευτικός Ελένη Πιπερίδου - Λαφαζάνη

Λεοντάρ, λύκον και αλεπόν

Έναν λεοντάρ' που επαράγερσεν εκείτουν βαρέα άρρωστον απέ-σ' σ' έναν σπέλιον, κι όλα τα τετράποδα έμπαιναν κ' έβγαιναν να τερούν ντ' εφτάει, εξόν ας' σον αλεπόν.

Ατότε, ο λύκον εύρεν τον καιρόν να κατηγορά τον αλεπόν σο λεοντάρ':

Είδες βασιλέα μ', είπεν, ούτε ίσα μ' έναν τρύπιον δεκάραν 'κ' ε-λογαρίασε σε, για τ' από 'κ' επάτεσεν αδακέσ' το ποδάρ'ν ατ'.

Εκείνο την ώραν αχά κ' έσέβεν απέσ' ο αλεπόν και έκ'σεν τα τε-λευταία λόγια τη λύκονος.

Το λεοντάρ' άμον ντ' είδεν ατον, κάτ' έπαθεν. Εμούγγριξεν χολι-ασμένον κι ο αλεπόν επακακάλεσεν ν' αφήνει ατον και απολοίεται.

- Και ντο έεις να λες; Εμούγγριξεν το λεοντάρ'. Έντον ατόσον καιρόν κείμαι σα κρεβάτι κ' εσύ μίαν 'κ' έρθες να ελέπ'ς με.

- Βασιλέα μ' πολυχρονεμένε, αποκρέθεν ο αλεπόν. Μακάρ να έ-ξερες πόσον αγαπώ σε και πόσον ενδιαφέρκομαι και πόσον έτρε-ξα για να ευρήκω το γιατρικό σ'. Και εύρα το.

- Και ποίον έν' από; Ερώτεσεν το λεοντάρ'.

- Πίασον και γδάρον αού τον λύκον κι όσον έν ακόμα χουλέν, τυλίχτ' το πόστ'ν ατ'. Και θα ευρήκς την ύεια σ', είπεν ο αλεπόν.

Ατότε, το λεοντάρ' εχοβλάεψεν απάν σον λύκον κ' εταρταγά-ντσεν ατον κι ο αλεπόν επεκαρδίστεν σα γέλτα... κ' έλεεν:

- Όποιος σκάφτ' το κουίν τ' αλλουνού, ρούζ' ο ίδιον απέσ'.

ΤΗ ΔΟΝΤΙ ΤΟ ΒΓΑΛΣΙΜΟΝ

Στον Πόντο τα μικρά παιδιά πανικοβάλλονταν όταν έβλεπαν να τους πέφτει ή να είναι έτοιμο για να πέσει κάποιο δόντι. Έ-τρεχαν τότε στα γρήγορα να γνωρίσουν στη μάνα τους την αγω-νία και το φόβο τους. Και η μητέρα τους εξηγούσε, ότι δεν συμ-βαίνει τίποτε το σοβαρό και ότι το δοντάκι τους αυτό ήταν άχρη-στο και έπρεπε να πεταχτεί για να το πάρει ο κόρακας για να τους φέρει ένα άλλο καινούργιο και πιο δυνατό.

Έτσι τα μάθαιναν κι ένα σχετικό τραγούδι:

Να κασκάρα το παλέν και δώμα το καινούργιον

άμον τ' αρνίτσας έμμορφον

κι άμον τη σκύλ γαιμί.

(Να κόρακα πάρε το παλιό

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

- Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του.

- Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται

αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες.

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται.

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ 4447/ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Λάμπρου Πορφύρα 1 - Πανόραμα Βέροιας
Τηλ. (23310) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας

Ρόδων 4 - Τηλ. (23310) 76.026

Βέροια (ΤΚ 59100)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

10,00 ευρώ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 -

ΤΗΛ. (23310) 66.913 - 61.160

FAX (23310) 66.979

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

Λ. Πορφύρα 1

59100

ΒΕΡΟΙΑ

ΗΜΑΘΙΑΣ

Κωδικός 4447

Δραστηριότητες, εκδηλώσεις και δημόσιες σχέσεις της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας για το έτος 2005

συνέχεια από την 1η σελ.

27-5-2005 Συμμετοχή του χορευτικού συγκροτήματος στις εκδηλώσεις μνήμης της ΑΕ Ποντίων.
 7-6-2005 Επίσκεψη του κ. Βαλαμίδη (CIOF) στην Ε. Λ. Βέροιας κατόπιν προσκλήσεως.
 11-6-2005 Εκπροσώπηση στην έκθεση παιδικής ζωγραφικής του Μ.Γ.Σ. ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ (Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών).
 22-6-2005 Εκπροσώπηση στην εκδήλωση της Ε. Λ. Νάουσας "ΜΝΗΜΗ ΜΟΥ ΣΕ ΛΕΝΕ ΠΟΝΤΟ" (11α ΠΑΥΛΕΙΑ).
 25-6-2005 Συμμετοχή του χορευτικού τμήματος στο συνέδριο της Μαθηματικής Εταιρείας (ΧΩΡΟΣ ΤΕΧΝΩΝ).
 26-6-2005 Συμμετοχή του χορευτικού τμήματος στις εκδηλώσεις της "ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ" Μπάσκετ Ελιά.
 26-6-2005 Παρουσίαση του βιβλίου της κ. Ε. Γρηγοριάδου "ΕΔΕΣΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ". Παράθεση πλούσιου μπουφέ με ποντιακά εδέσματα.
 9-10-2005 Συμμετοχή του χορευτικού τμήματος σε εκδηλώσεις του Ελαιώνα Πύργου Ηλείας.
 22-23-24-25-26/7/2005 Συμμετοχή του χορευτικού τμήματος σε εκδηλώσεις του Συλλόγου ΦΕΡΑΚΛΟΣ στο Μαλώνα ΡΟΔΟΥ.
 24-7-2005 Κατάθεση στεφάνου για την επέτειο της Κύπρου.
 26-7-2005 Εκπροσώπηση στα ΚΑΛΛΙΘΙΩΤΙΚΑ.
 29-7-2005 Παρουσίαση λευκόματος της εκδήλωσης "Εδεσματολόγιο Πόντου" στα τμήματα της Ε. Λ. Βέροιας.
 29-30-/7/2005 Συναπάντημα νέων στην Παναγία Σουμελά. Παρουσίαση εθίμου ΣΚΟΥΚΟΥΤΕΡΑ από τα μέλη του χορευτικού τμήματος.
 3-8-2005 Σύσταση επιτροπής για την καταστροφή αντικειμένων (παιδιά-άχρηστα - κατεστραμμένα).
 14-15/8/2005 Λιτανεία περιφορά ιερής εικόνας της Παναγίας Σουμελά.
 19-8-2005 Εκπροσώπηση στο χορό Ε.Λ. ΚΟΠΑΝΟΥ.

20-8-2005 Εκπροσώπηση σε εκδήλωση στο Ροδοχώρι.
 21-8-2005 Εκπροσώπηση στην εκδήλωση για τα 61 χρόνια του συλλόγου στην Ν. Νικομήδεια.
 25-8-2005 Συνδιοργάνωση με το Δήμο Βέροιας της συναυλίας της ορχήστρας του Μίκη Θεοδωράκη Άλσος Παπάγου.
 25-8-2005 Φιλοξενία με ποντιακά εδέσματα της ορχήστρας του Μ. Θεοδωράκη στο Πνευματικό - Εκθεσιακό Κέντρο της Λέσχης.
 26-27-28-/8/2005 Συναπάντημα Ποντιακών Νεολαίων της ΠΟΕ (Άγιο Νικόλαο Νάουσας).
 27-8-2005 Συμμετοχή του χορευτικού τμήματος σε

εκδηλώσεις του Καταχά Πιερίας.
 27-8-2005 Εκπροσώπηση σε εκδηλώσεις του συλλόγου ΜΙΕΖΑ ΚΟΠΑΝΟΥ.
 31-8-2005 Έως 2-9-2005 Έκθεση έργων του κ. Σ. Καρυπίδη "Ξύλο και πέτρα".
 3-9-2005 Εκπροσώπηση στην εκδήλωση της Θρακικής Εστίας Βέροιας "Βεροϊών Πολιτεία".
 3-9-2005 Εκπροσώπηση στην εκδήλωση του Συλ. Ποντίων Σκύδρας.
 3-9-2005 Εκπροσώπηση στην εκδήλωση της Ε.Λ. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΝΘΕΜΙΩΝ.
 4-9-2005 Έναρξη κεντρικών εορταστικών εκδηλώσεων για τα πενήντα χρόνια από την ίδρυση της Ε. Λ. Βέροιας.
 4-9-2005 Εγκαίνια Πολυθεματικής Έκθεσης του καθηγητή κ. Κώστα Φωτιάδη "ΠΟΝΤΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ".
 4-9-2005 Εκπροσώπηση στην εκδήλωση της Συλλόγου Ποντίων Αλεξάνδρειας.

16-10-2005 Βράβευση της Ε. Λ. από τον Δήμο Βέροιας για την πολυετή προσφορά της στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης μας και όχι μόνο.
 20-10-2005 Συμμετοχή του χορευτικού τμήματος στην εκδήλωση "Πρόσφυγας στη Σαλονίκη" (Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης).
 23-10-2005 Γενική κοινή πρόβα της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και Θεσσαλίας της ΠΟΕ με την Ε. Λ. Βέροιας (Π.Π.Κ.).
 23-10-2005 Εκπροσώπηση στη θεατρική παράσταση "Τη τρίχας το γεφύρι" του Κρατικού Θεάτρου Βόρειας Ελλάδας (Μονή Λαζαριστών Θεσσαλονίκης).
 28-10-2005 Παρέλαση. Ενιαίο τμήμα Πόντος (Προμηθέας-Κιβωτιανοί-Πανόραμα).
 28-10-2005 Εκπροσώπηση εκδήλωσης Κ. Θεοδοσιάδη Ειρηνούπολη.
 29-10-2005 10 Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ποντιακού Χορού (ΠΑΛΑΙ ΝΤΕ ΣΠΟΡ) Θεσσαλονίκη. Διοργάνωση Π. Ο. Ε.

9-9-2005 Θεατρική παράσταση του θιάσου του Τάκη Βαμβακίδη "ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ" Άλσος Παπάγου 1η μέρα τριήμερου.
 9-9-2005 Επίσκεψη ΔΕΤΟΠΟΚΑ Δήμου Βέροιας Πρόγραμμα "ΕΣΤΙΑ" στην έκθεση του κ. Κ. Φωτιάδη στο Πνευματικό - Εκθεσιακό Κέντρο της Ε. Λ. Β.
 10-9-2005 Εκδήλωση χορευτικών συγκροτημάτων (Ε. Λ. Βέροιας -Λύκειο Ελληνίδων παράρτημα Βέροιας- Θρακική Εστία Βέροιας - Σύλλογος Μικρασιατών Ν. Ημαθίας - Σύλλογος ΡΙΖΕΣ Ρεθύμνου Κρήτης - Πολιτιστικός Σύλλογος Μαλώνα Ρόδου "Ο ΦΕΡΑΚΛΟΣ") Άλσος Παπάγου 2η μέρα τριήμερου.
 11-9-2005 Εκδήλωση για τα 16 χρόνια του ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ Δέσιμο των 152 φύλλων στο Πνευματικό Κέντρο της Λέσχης.
 11-9-2005 Καλλιτεχνική βραδιά με 35 Πόντιους καλλιτέχνες Άλσος Παπάγου 3η μέρα του τριήμερου.
 24-9-2005 Εκπροσώπηση στο σεμινάριο χορού της Θρακικής Εστίας Βέροιας.
 24-9-2005 Συνδιοργάνωση συνεδρίου - ημερίδας με το Σύλλογο Φίλων Βυζαντινού Μουσείου, την 11η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, το Υπ. Πολιτισμού, το Σύλλογο Γεωπόνων Ν. Ημαθίας και την Ένωση Οινοπαραγωγών Ν. Ημαθίας. Φιλοξενία στο Πνευματικό - Εκθεσιακό Κέντρο της Λέσχης.
 25-9-2005 Ημερίδα "ΠΟΝΤΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ - ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΕΣ" (Π.Ο.Ε).
 9-10-2005 Κοινή πρόβα της περιφέρειας Κεν. Μακεδονίας και Θεσσαλίας της Π.Ο.Ε. με την Ε. Λ. Βέροιας (ΠΠΚ).
 8-9/10/2005 Ένστολη αποστολή στην χειροτονία του π. Παύλου στη Μητρόπολη Αθηνών.
 16-10-2005 Επίσκεψη συνέδρων της Ένωσης Ιδιοκτητών Εφημερίδων Ημερήσιου Τύπου Ελλάδος στο Πνευματικό Κέντρο (έκθεση Κ. Φωτιάδη).
 16-10-2005 Παρέλαση. Ενιαίο τμήμα (Προμηθέας-Κιβωτιανοί-Πανόραμα).

30-10-2005 Εκπροσώπηση και συμμετοχή του χορευτικού τμήματος στα θυρανοίξια της εκκλησίας της Πατρίδας.
 30-10-2005 Έληξε η Έκθεση Κ. Φωτιάδη. Την έκθεση επισκέφθηκαν: Άτομα του Προγράμματος ΕΣΤΙΑ της ΔΕΤΟΠΟΚΑ, Σχολή Νοσοκόμων Βέροιας, Το 14ο Δημ. Σχολείο, το Ειδικό Σχολείο, το 10ο, το 3ο, το 5ο, και το 12ο Δημ. Σχολείο, το 1ο Τ. Ε. Βέροιας.
 4-11-2005 Εκπροσώπηση στο Οικ. Κέντρο "ΑΚΡΙΤΑΣ" για εκδήλωση προς τιμήν των πολιτιστικών Συλλόγων του Νομού (ΑΚΡΙΤΕΙΑ 2005).
 6-11-2005 Έκτακτη Γενική Συνέλευση. Αναβολή της, λόγω απαρτίας. Άτυπη συζήτηση για το θέμα των Ποντιακών Ομοσπονδιών στην Ελλάδα.
 8-11-2005 Εκπροσώπηση στη γενέθλια εκπομπή του Θ. Κων/νίδη στην TV Ημαθία.
 12-11-2005 Χορός των τμημάτων της Ε. Λ. Βέροιας (ΑΚΡΙΤΑΣ ΠΑΛΛΑΣ).
 Βράβευση αριστούχων μαθητών και φοιτητών.
 13-11-2005 Επαναληπτική έκτακτη γενική συνέλευση.
 16-11-2005 Συνάντηση χοροδιδασκάλων της πόλης της Βέροιας στο Πνευματικό Κέντρο της Λέσχης. Φιλοξενία.
 19-11-2005 Ένστολη αντιπροσωπεία της Λέσχης στην ενθρόνιση του Νέου Μητροπολίτη Δράμας κ. Παύλου.
 19-11-2005 Εκπροσώπηση στο χορό της ΔΕΤΟΠΟΚΑ Δήμου Βέροιας.
 26-11-2005 Εκπροσώπηση στο χορό του ΜΕΑΣ Πανοράματος (ΑΚΡΙΤΑΣ ΠΑΛΛΑΣ).
 27-11-2005 Χριστουγεννιάτικες κατασκευές από παιδικό και εφηβικό τμήμα χορού με τη βοήθεια δασκάλων.
 27-11-2005 Κατάθεση στεφάνου για την Εθνική Αντίσταση.
 3-12-2005 Εκπροσώπηση σε εκδήλωση των ΑΜΕΑ (ΧΩΡΟΣ ΤΕΧΝΩΝ).
 3-12-2005 Εκπροσώπηση στο χορό της ένωσης Ποντίων Αλεξάνδρειας.
 4-12-2005 Εκπροσώπηση στη γιορτή του Πυροβολικού Σώματος (ΒΑΡΒΑΡΕΣ).
 4-12-2005 Συνδιοργάνωση με το Δήμο Βέροιας και Δημόσιας Βιβλιοθήκης της παρουσίασης του βιβλίου του Νίκου Ξανθόπουλου στο Πνευματικό Κέντρο της Λέσχης.
 4-12-2005 Χριστουγεννιάτικη γιορτή του χορευτικού. Εκδήλωση αγάπης για προσφορά τροφίμων και ενδυμάτων σε άπορες οικογένειες.
 14-12-2005 Εκδήλωση αγάπης και φιλανθρωπίας στο ΚΕΠ Άγιος Δημήτριος (Θεσσαλονίκης).
 15-12-2005 Εκπροσώπηση στην εκδήλωση του Δ. Βέροιας με ομιλήτη τον καθηγητή κ. Ταρνανίδη (Δημαρχείο).
 17-12-2005 Εκπροσώπηση στην εκδήλωση για τα πενήντα χρόνια της Φιλαρμονικής του Δήμου Βέροιας. (ΧΩΡΟΣ ΤΕΧΝΩΝ).
 23-12-2005 Πέρας προσωπικών εργασιών του Δ.Σ. για την μεταφορά όλων των αντικειμένων και υλικών της Ε. Λ. Βέροιας από την αποθήκη επί της οδού Βάρναλη 1 στο Πνευματικό Κέντρο της Λέσχης.
 31-12-2005 Λύση μίσθωσης του ακινήτου επί της οδού Βάρναλη 1.

**Ευχές
στην ποντιακή λαλιά**

Να ζήτεν και να σέρουστυν
 άμον ψηλά ρασία.
 Σίλια ευχάς δίγωμέσας σας
 τεμέτερα παιδιά.

Χριστίνα, λέγγνε τη γαρής
 τη Σάντας το κορτσόπον.
 Έκαψεν και νε βρούλιξεν
 τεσόν το τσικαρόπον.

Αγαπημέν και στεριομέν'
 να ζήτεν σίλια χρόνια.
 Αντρέα με την κεμετζές
 να ηπαντρεύς και εγγόνια.

**Αμοιρίδου Πασχαλίδου Έφη
Υπ. Χορευτικών Τμημάτων ΕΛΒ**

ΗΘΙΚΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΣΕ ΠΟΝΤΙΟΥΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Γράφει ο **Ανδρέας Ελ. Τσατσίριδης Ζάκυνθος**

Θεωρείται (όπως και είναι άλλωστε) υψίστη τιμή για ένα πνευματικό άνθρωπο οιασδήποτε επιδόσεως (δηλ. συγγραφέα, επιστήμονα, καλλιτέχνη κ.λ.π.) το να βραβευθεί από την Ακαδημία Αθηνών, που είναι, όντως, το κορυφαίο πνευματικό ίδρυμα της χώρας μας.

Πράγματι, η Ακαδημία Αθηνών, κάθε χρόνο, τέλος Δεκεμβρίου, σε πανηγυρική της συνεδρίαση, που παρίσταται συνήθως η ανωτάτη πολιτειακή αρχή του τόπου και άλλοι επίσημοι, βραβεύει διάφορους (κυρίως Έλληνες), που διακρίθηκαν στα Γράμματα και τις Επιστήμες.

Από τις βραβεύσεις αυτές, τα τελευταία 30-40 χρόνια, πήραν "μερίδιο" και αρκετοί δικοί "μας" συμπατριώτες. Ενδεικτικά αναφέρω τα ονοματεπώνυμα των: Στάθη Ευσταθιάδη, Οδυσσέα Λαμπιδή, Σίμου Λιανίδη, Χρήστου Σαμουηλίδη, Μαρίας Στεργιάδου, Παναγιώτη Τανιμανίδη, Γεωργίου Χιονίδη...

Να ανοίξω μια παρένθεση, για να πω και τούτο: η Ακαδημία Αθηνών έχει βραβεύσει και τα "ΑΡΧΕΙΟΝ ΠΟΝΤΟΥ" της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών Αθηνών και "ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΕΣΤΙΑ" του Σωματείου "Παναγία Σουμελά" Θεσσαλονίκης. Κλείνει η παρένθεση.

Φέτος (2005, 30 Δεκεμβρίου), η ίδια αυτή Ακαδημία μας επεφύλαττε άλλη μία ευχάριστη έκπληξη: βράβευσε τον Πόντιο Ιστορικό - Συγγραφέα κ. Χρήστο Ανδρεάδη. Ο κ. Χρήστος Ανδρεάδης, συνταξιούχος ήδη από ετών, επιτ. Λυκειαρχής, Φιλολόγος, έχει στο ενεργητικό του πλήθος βιβλίων, μελετών (μερικές από τις οποίες κυκλοφόρησαν ως ανάτυπα από το "ΑΡΧΕΙΟΝ ΠΟΝΤΟΥ"), άρθρων κ.λ.π. ιστορικού ενδιαφέροντος, που αναφέρονται κυρίως στον

Πόντο!

Η Ακαδημία Αθηνών όμως τον βράβευσε πρόσφατα (30-12-05) για ένα συγκεκριμένο βιβλίο του εθνικού, κυρίως περιεχομένου, το οποίο επιγράφεται: "Ο Κορυτσάς και Πρεμετής Φώτιος Καλπίδης (1862-1906), ο Πόντιος Εθνομάρτυς Ιεράρχης, πρώτο θύμα του Μακεδονικού Αγώνα!"

Βεβαίως κάθε δημιουργός (συγγραφέας, επιστήμονας, ερευνητής, καλλιτέχνης κ.λ.π.) οπωσδήποτε νοιώθει μία ηθική ικανοποίηση, όταν λαμβάνει από κάποιον φορέα (κρατικό ή ιδιωτικό) μία οποιαδήποτε τιμητική διάκριση και τούτο αυτό πιστεύω να συνέβη και με τον συγκεκριμένο αυτόν συμπατριώτη μας τον κ. Χρήστο Ανδρεάδη, ο οποίος (πρέπει να το πούμε και αυτό) τυγχάνει επιτελικό στέλεχος του Συλλόγου Ποντίων "Αργοναύται - Κοιμηνοί" Καλλιθέας Αθηνών, ο οποίος εκδίδει Ενημερωτικό Δελτίο και του οποίου Δελτίο ο κ. Χρ.Α. είναι αρθρογράφος και υπεύθυνος ύλης!

Επειδή ο υπογραφόμενος έχω ιδίαν αντίληψη της πνευματικής αξίας του παραπάνω συμπατριώτη μας από βιβλία του, άρθρα του κ.λ.π., μόλις διάβασα σε απογευματινή εφημερίδα των Αθηνών την ευχάριστη είδηση της βραβεύσεώς του από την Ακαδημία Αθηνών, τόσο πολύ χάρηκα και συγκινήθηκα μαζί, ώστε θεώρησα αναγκαίο να χαράξω τούτες τις λίτες γραμμές!

Και με την ευκαιρία να στείλω, μέσα από τις στήλες του "Αργοναύτη" τα θερμά μου συγχαρητήρια προς τον κ. Χρήστο Ανδρεάδη, τον καλό μας συμπατριώτη και ένθερμο ποντιολάτρη, ο οποίος σε κάθε του γραπτό κείμενο θα αφήσει να φανεί η αγάπη του στον Πόντο μας και κυρίως στην ιστορική έρευνα.

Κύριε Χρήστο Ανδρεάδη, εύχομαι να χνάτε κι άλλες τέτοιες τιμητικές διακρίσεις στο μέλλον. Εύγε σας!..

ΕΝΘΥΜΗΜΑΤΑ ΠΑΛΙΩΝ ΧΡΟΝΩΝ Άλλοι άνθρωποι, άλλα ήθη...

Ως το 1878, στο χωριό Σανά - Τιμέν της περιφέρειας Επέσ, εφημέρευε ο ιερέυς παπα Γιώργης Μουρτιδής (Μούρτογλου), από την Ματζερά της Χόψιας.

Κάποια μέρα, ενώ λύχνιζε σιτάρι στο χωράφι του, τον επλησίασε ένας Τούρκος συγχωριανός του και του ζήτησε ένα ζεύγος τσαρούχια από διαλεγμένα δέρμα (χασλέκια).

Ο Παπαγεώργης του απάντησε ότι δεν έχει τσαρούχια παραπάνω να του δώσει, οπότε ο Τούρκος, έξω φρενών για την άρνηση του ιερέως και γαλουχημένος με τον μουσουλμανικό θρησκευτικό φανατισμό και το πνεύμα της αυθαιρεσίας, τον αρπάζει από τα γένια και αρχίζει να τον απειλεί.

Την ανίερη οργή του Τούρκου καταπράυνε η συνετή πρεσβυτέρα η Χατούνα η "Λαραχανέσσα":

"Αφορισμένοι! Ντο πειράεις τον ποπάν, ογώ θα δίγω σε τσαρούχια!..".

Έτσι και έγινε.

Αλλά ο παπάς είχε γίνει ράκος. Η προσβολή που του έκαμε ο Τούρκος του ήταν αβάσταχτη. Ένοιωθε τόσο βαθεία την ταπείνωση ώστε το ίδιο βράδυ εκάλεσε τους συγχωριανούς του και τους ανακίνησε ότι δεν έχουν πλέον ιερέα. Και τους εξήγησε, ότι θεωρούσε τον εαυτό του α-

νάξιο να κρατήσει το Ευαγγέλιο, εφ' όσον του είχε πιάσει τα γένια ένας Τούρκος, ένας αλλόθρησκος!

Την επομένη, έπειτα από οδοιπορία ωρών, παρουσιάσθη στον Μητροπολίτη.

"Σεβασμιώτατε - του λέει, σχεδόν με δάκρυα στα μάτια - είμαι ανάξιος πια να φέρω το ιερατικό σχήμα. Αλλόθρησκος έπιασε το γένειόν μου!"

Και ζήτησε τον αποσηματισμό του.

Ο Μητροπολίτης, αφού άκουσε την αφήγηση του περιστατικού με τον Τούρκο, καθυσύχασε τον Παπαγεώργη και του διάβασε μία ευχή, για να τον αποκαταστήσει στη συνείδησή του.

Ο παπάς έφυγε, πράγματι, από τον Μητροπολίτη ήρεμος, αλλά, μόλις επέστρεψε στο χωριό του, η ενθύμηση της βεβηλώσεώς του από τον Τούρκο ζωντάνεψε πάλι στη μνήμη του και τα καθησυχαστικά λόγια του Μητροπολίτη λησμονήθηκαν.

Πέρασε νύχτες αγρυπνίας, συντροφευόμενος από την ψυχική του κατάθλιψη. Στο τέλος επήρε την απόφασή του: Κατέβηκε στην Τραπεζούντα, προμηθεύτηκε με δωροδοκία πλαστό διαβατήριο ως Ρώσος υπήκοος με το όνομα Δημητριάδης (Ντημύττριεφ) και μετανάστευσε στον Καύκασο.

Άλλοι άνθρωποι, άλλα ήθη!

Θ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Μία ελληνική που ομιλείται από τον 8ο αι. π.Χ.

Ποντιακή διάλεκτος

του ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΟΜΠΑΪΔΗ, Καθηγητή Νεοελληνικής Γλώσσας στο ΑΠΘ, Προέδρου Επιτροπής Ποντιακών Μελετών

Από τις πιο μελετημένες νεοελληνικές διαλέκτους, η ποντιακή (ποντική την ονόμαζαν παλαιότερα) διαθέτει αυτή τη στιγμή βασικά έργα, όπως είναι η "Γραμματική" του Δ. Οικονομίδη, "Ιστορική Γραμματική" του Α.Α. Παπαδόπουλου και το "Ιστορικό Λεξικό" του Α.Α. Παπαδόπουλου.

Ασχολήθηκαν με την ποντιακή διάλεκτο, από τον περασμένο κιάλας αιώνα, επιστήμονες περιωπής, Πόντιοι και μη, όπως οι μεγάλοι γλωσσολόγοι της προηγούμενης γενιάς Γεώργιος Χατζιδάκης, Μανόλης Τριανταφυλλίδης και Νικόλαος Ανδριώτης. Εκτός από τα συστηματικά έργα που μνημονεύτηκαν παραπάνω, υπάρχουν αμέτρητες εργασίες, συλλεκτικές και ερευνητικές, για την ποντιακή, που φωτίζουν διάφορες πτυχές της. Οι εργασίες αυτές έχουν δημοσιευτεί και αλλού, όμως το "Αρχεόν του Πόντου" παραμένει η βασική πηγή επιστημονικής ενημέρωσης για θέματα που αφορούν τον ποντιακό ελληνισμό.

Η περιοδική αυτή έκδοση, που αρχίζει από το 1928, αριθμεί ήδη 46 ογκώδεις τόμους και 18 ογκώδη παραρτήματα και αποτελεί το επιστημονικό βήμα της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών, ένα βήμα που - χάρη στις προσπάθειες των δύο προηγούμενων διευθυντών του περιοδικού, Α.Α. Παπαδόπουλου και Οδ. Λαμπιδή - χαιρεί γενικής ε-

κτίμησης σε διεθνές επίπεδο.

Ο όρος ποντιακή διάλεκτος, από την εποχή της ανταλλαγής των πληθυσμών Ελλάδας και Τουρκίας, το 1922 έπαψε να έχει γεωγραφική σημασία, γιατί οι Πόντιοι ζουν από τότε κατεσπαρμένοι σε όλη την ελληνική επικράτεια, κυρίως στη Βόρεια Ελλάδα και σε αστικά κέντρα και, ιδίως, στην ύπαιθρο. Στον Πόντο, η διάλεκτος αυτή μιλήθηκε από τις αρχές του 8ου αι. π.Χ., όταν πρωτοαποικίστηκε η Σινώπη από Ίωνες της Μιλήτου, μέχρι το 1922 στα βορειοανατολικά παράλια της Μικράς Ασίας, από την Ινέπολη (Ιωνόπολη) δυτικά, μέχρι τη Ριζούντα και την Κολχίδα ανατολικά.

Σε πολλές περιπτώσεις, η ποντιακή εκτεινόταν και σε μεγάλη έκταση στην ενδοχώρα, όπως η περιοχή νότια της Τραπεζούντας με τις περιοχές της Ματσούκας, Σάντας, Κρώμνης και Χαλδίας.

Επίσης, η ποντιακή μιλιόταν, εκτός από διάφορες παροικίες Ποντίων στο εσωτερικό της Μ. Ασίας και στις παραμεθόριες με την Τουρκία περιοχές του Καυκάσου (Καρς, Βατούμ κ.α.) και της νότιας Ρωσίας. Σήμερα μετά τη μετακίνηση των πληθυσμών, η ποντιακή διάλεκτος εξακολουθεί να μιλιέται στις περιοχές της Τόνιας και του Όφη της Μ. Ασίας, γιατί οι Πόντιοι κάτοικοί τους εξαιρέθηκαν από την ανταλλαγή ως Μουσουλμάνοι.

Η ποντιακή διάλεκτος είχε καταταχθεί - εξαιτίας του εκτεταμένου γεωγραφικού χώρου όπου είχε απλωθεί, αλλά και από έλλει-

ψη επαφών και επικοινωνίας - σε διάφορα τοπικά ιδιώματα. Η μεγαλύτερη διαλεκτική ομάδα - τα εννέα δέκατα του ποντιακού ελληνισμού κατά τον Α.Α. Παπαδόπουλο - μιλούσε το ιδίωμα της Τραπεζούντας, Χαλδίας κ.α. και ακολουθούσαν τα ιδιώματα Κερασούντας και Τρίπολης, Όφη και Σουρμένων, Κουτρώων, Οινόης κ.α.

Ως διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά της ποντιακής από τις άλλες διαλέκτους και ιδιώματα της ελληνικής - μ' όλο που τα τελευταία χρόνια τα χαρακτηριστικά αυτά εντοπίζονται και σε άλλες διαλέκτους - αναφέρονται, επιλεκτικά, τα ακόλουθα:

Η διατήρηση της αρχαίας ιωνικής προφοράς του η σαν ε: άκλερος, νύφε, ζεμία, κλέφτες. Αυτό χαρακτηρίστηκε από τον Α.Α. Παπαδόπουλο "το θεμελιωδέστερον γνώρισμα της καταγωγής της διαλέκτου".

Η χρήση του - ιωνικού κι αυτού - αρνητικού επιρρήματος 'κι (ουκί) αντί δεν: "κι θέλψ, 'κι τρώγω. Και για το 'κι σημειώνει ο Α.Α. Παπαδόπουλος, ότι "εν τω συνόλω της η ποντιακή διάλεκτος διαστέλλεται από την άλλην ελληνική, κοινήν και ιδιωματικήν μόνον διά μιας λέξεως".

Ο σχηματισμός της προστακτικής αορίστου σε -ον: φανέρωσον, γράψον, βάλον, στείλον.

Η απουσία της συνίζησης: βασιλέας, παιδιά, εθυμίασα, στείλον.

Η εκφορά του αντικειμένου πάντα σε αιτιατική: είπα τον κύρη σ', έφερα τον Γιάννεν έναν γράμμα, κ.α.

Ως προς το λεξιλόγιο, η ποντιακή διάλεκτος δέχθηκε εκτεταμένη επίδραση από την τουρκική γλώσσα. Οι τουρκικές, όμως λέξεις δεν έμειναν αναφομοίωτες - όπως συνέβη με την καππαδοκική διάλεκτο -, εξελληνίστηκαν και εντάχθηκαν στο κλιτικό σύστημα της ελληνικής και συμμετέχουν στην περαιτέρω παραγωγική διαδικασία. Έτσι, το τουρκικό ρήμα aramak έγινε στα ποντιακά αραιεύ = αναζετώ, όπως "γυρεύω" κι έδωσε νέα παράγωγα αράεμαν = ψάξιμο και αραιευτής = ερευνητής.

Όσο για το μέλλον της ποντιακής (και όλων των διαλέκτων και όλων των γλωσσών) ισχύει πάντα αυτό που είχε ήδη παρατηρήσει ο Α.Α. Παπαδόπουλος, ότι "κατά νόμον φυσικών θα συντελεφθεί πλήρης πανταχού γλωσσική αφομοίωσις των Ποντίων".

Πραγματικά, οι γλωσσολόγοι διαπιστώνουν ότι όταν μια γλωσσική μορφή παύει να χρησιμοποιείται ως γλώσσα επικοινωνίας - οπότε λόγοι λειτουργικοί επιβάλλουν τη διατήρησή της - φθείρεται με την πάροδο του χρόνου και αφανίζεται. Από την άποψη αυτή, η ποντιακή, όπως και κάθε διάλεκτος, είναι καταδικασμένη να εξαφανιστεί κάποτε και να ανήκει στην κατηγορία των νεκρών γλωσσών.

Η σημερινή μάλιστα εποχή, με την εκρηκτική διάδοση των μέσων μαζικής επικοινωνίας, καθιστά εξουθενωτική για τις διαλέκτους την επίδραση της κοινής νεοελληνικής γλώσσας και αυτό δεν επιτρέπει καμία αισιοδοξία για το μέλλον τους.

Το αδιαχώρητο και στο φετεινό χορό της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε ο ετήσιος χορός της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας το Σάββατο 21-1-2006 στο κέντρο "Ακρίτας Παλλάς".

Την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας τίμησαν με την παρουσία τους ο εκπρόσωπος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη, πατήρ Φώτιος, ο εκπρόσωπος του Στρατηγού Β' Σώματος Στρατού Σμήναρχος Τζινάκος, οι βουλευτές Ημαθίας κ.κ. Χαλκίδης, Φωτιάδης, Σιδηρόπουλος, ο εκπρόσωπος του Νομάρχη, Αντινομάρχης κ. Γιώργος Μιχαηλίδης, ο Δήμαρχος Βέροιας κ. Χρήστος Σκουμπόπουλος, ο Αντιδήμαρχος Καθαριότητας κ. Χρ. Γεωργιάδης, η επικεφαλής της μεζονος αντιπολίτευσης κ. Χαρούλα Ουσουλιτζόγου - Γεωργιάδου.

Στο χορό παραβρέθηκαν εκπρόσωποι της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων (ΠΟΠΣ), του περιφερειακού τμήματος Κεντρικής Μακεδονίας και Θεσσαλίας (ΣΠΟΣ), της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος (ΠΟΕ), της Ευξείνου Λέσχης Αλεξάνδρειας, του Μ.Γ.Σ. "Ο Προμηθέας", του ΜΕΑΣ Πανοράματος "Ο Δημόκριτος", του Μ.Σ. Πατρίδας "Ευστάθιος Χωραφάς", του Μ.Σ. Νέας Νικομήδειας "Ο Αριστοτέλης", τα "Ποντιακά Νιάτα" Ζερβοχωρίου, του Συλλόγου Ποντίων Κρύας Βρύσης "Αλέξανδρος Υψηλάντης".

Στην έναρξη του προγράμματος έγινε η καθιερωμένη κοπή της βασιλόπιτας από τον Πρόεδρο της ΕΛΒ κ. Λάζαρο Ζευγαρόπουλο βρίσκονται τυχερό τμήμα την εφορεία χορού - μουσικής - θεάτρου.

Στη συνέχεια παρουσιάστηκαν ποντιακοί χοροί από το εφηβικό και το τμήμα εκπροσώπησης. Μια πραγματική πανδαισία χρωμάτων - κινήσεων, ήχων κατέκλυσε την ασφυκτικά γεμάτη ανακαινισμένη αίθουσα του κέντρου όση ώρα οι χορευτές της ΕΛΒ απέδιδαν τους χο-

ρούς με ιδιαίτερο πάθος.

Ακολούθησε η βράβευση του μέλους της Λέσχης κ. Ανδρέα Τσανασίδη για την επιτυχία κατάκτησης της 2ης θέσης στον Α' Παγκόσμιο διαγωνισμό κατασκευαστών λύρας στο Σύλλογο Ποντίων Αργυρούπολης στην Αθήνα που τελούσε υπό την αιγίδα της Βουλής των Ελλήνων.

Εν συνεχεία τα ινία ανέλαβαν οι καλλιτέχνες του κέντρου οι οποίοι απογείωσαν στην κυριολεξία τον κόσμο σε ένα άνευ προηγουμένου λαϊκό ξεφάντωμα.

Αίσθηση προκάλεσε η προσέλευση νέων ανθρώπων στους οποίους έχει εστιά-

σει την προσοχή του το παρόν Δ.Σ. έχοντας την νεολαία πρώτη προτεραιότητά του.

Χορηγοί της εκδήλωσης ήταν:

- Α. και Α. Αναστασιάδης Ο.Ε. Marmaron
- Expert Τσανασίδη - Ιωαννίδης
- Fly Line.

Η Διοίκηση της ΕΛΒ στο σύνολό της εκφράζει τις θερμές της ευχαριστίες για όσους δούλεψαν για την συγκριμένη εκδήλωση καθώς και όλο τον κόσμο που τίμησε για ακόμη μία φορά το θεσμό που λέγεται Εύξεινος Λέσχη Βέροιας.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1. Τα τμήματα χορού.

Από την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας ανακοινώνεται ότι και το έτος 2006 τα μαθήματα ποντιακού χορού θα συνεχιστούν κανονικά στο πνευματικό χώρο της Λέσχης στο Πανόραμα Βέροιας (Λ. Πορφύρα 1) κάθε ΚΥΡΙΑΚΗ ως εξής:

- παιδικό τμήμα, ώρες 18.00 - 19.00
- εφηβικό τμήμα, ώρες 19.00 - 20.00
- τμήμα εκπροσώπησης, ώρες 20.00 - 21.30.

και κάθε ΔΕΥΤΕΡΑ 21.00 - 20.00 τμήμα αρχαρίων ενηλίκων.

Η μετακίνηση των χορευτών θα γίνει με Ι.Χ. αυτοκίνητα, καθώς επίσης και με TAXI από τη στάση της Πλατείας Ωρολογίου την ΚΥΡΙΑΚΗ με ώρα αναχώρησης 18.45.

Πληροφορίες στα τηλέφωνα 23310 - 28.356 και 72.060 καθημερινά 10.00 - 13.00.

2. Η λαχειοφόρος αγορά

Από την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας ανακοινώνεται ότι το Νο του πρώτου λαχνού της λαχειοφόρου αγοράς που πραγματοποιήθηκε από τη Λέσχη κατά τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2005 είναι το Νο 530 (τα τρία τελευταία ψηφία του Κρατικού Λαχείου που κληρώθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2005). Ο λαχνός αυτός παρέμεινε αδιάθετος.

Ευχαριστούμε όλους όσους ενίσχυσαν την Εύξεινο Λέσχη με την αγορά λαχείων. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε την αντιπροσωπεία αυτοκινήτων - μοτοσικλετών του κ. Φωτιάδη για τη διάθεση της μοτοσικλέτας PIAZZIO για την παραπάνω κλήρωση.

Το Δ.Σ.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ Ευχαριστήριο

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 25 Φεβρουαρίου στην αίθουσα της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας στο Πανόραμα το αποκριάτικο πάρτυ των τμημάτων της. Χορός, τραγούδι και παιχνίδι στους ρυθμούς του καρναβαλιού.

Η προσέλευση ξεπέρασε τα αναμενόμενα καθώς ο χώρος γέμισε από παιδιά του χορευτικού με τους γονείς τους και από φίλους και μέλη της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας. Το Δ.Σ. ευχαριστεί όλους όσους βοήθησαν στην προσπάθεια αυτή.

Από το Τμήμα Γυναικών: Σαρημικηλίδου Κατερίνα, Πήχα Πόπη, Πουλτίδου Κική, Τσουβελεκίδου Μαρία, Σπανίδου Ελευθερία, Ζευγαροπούλου Σταυρούλα, Κωνσταντινίδου Ευαγγελία, Σπανίδου Αφροδίτη.

Από το χορευτικό τμήμα: Φιλικά Ελπίδα, Παπαδόπουλο Γεώργιο, Σαρημικηλίδη Παύλο, Κωνσταντινίδου Λίτσα, Σερασιδου Ελένη, Μετευτζίδη Γιάννη, Αμπατζόγλου Δημήτρη, Παπαδοπούλου Μάνη, Τόκα Παναγιώτα, Τοπίδου Νικολέτα, Πουλτίδου Κική, Σπανίδου Αφροδίτη.

Τέλος θα θέλαμε να ευχηθούμε σε όλο τον κόσμο Καλή Αποκριά και καλή Σαρακοστή.

Το Δ.Σ.

Η τακτική Γενική Συνέλευση της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Με απόλυτη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 19 Φεβρουαρίου 2006 στην αίθουσα εκδηλώσεων του Πνευματικού Κέντρου της Ε.Λ.Β. η ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση, με τα εξής θέματα της ημερήσιας διάταξης:

1. Απολογισμός έργου και οικονομικών του Δ.Σ. για το έτος 2005 και προγραμματισμός δραστηριοτήτων - εκδηλώσεων έτους 2006.
2. Τροποποίηση Καταστατικού.
3. Θέση της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας σχετικά με τις Ομοσπονδίες Ποντιακών Σωματείων.

Γράφει ο Γιάννης Μελετίδης

Λαϊκή Ιατρική

11. Μούτσας (λειχήνες). Έκαναν με μελάφι ένα κύκλο στο λειχήνα, όπου μέσα έγραψαν Ι.Χ.Ν., δηλαδή Ιησούς Χριστός Νικά. Το γράψιμο αυτό το έκαναν ειδικοί, συνήθως γέροι ή γριές. Πολλοί για τη θεραπεία της μούτσας έριχναν σε αναμμένο φούρνο χοντρό αλάτι, κοιτάζοντας στο αντίθετο μέρος της εισόδου του φούρνου. Ακόμα για την εξαφάνιση της μούτσας χρησιμοποιούσαν ένα ειδικό χόρτο που το έλεγαν "τη πουλίτσας τα φαΐα". Αυτό το χόρτο το κοπάνιζαν και στη συνέχεια το έβαζαν πάνω στους λειχήνες. Επίσης για τη θεραπεία της μούτσας έπαιρναν σπόρους κριθαριού τους οποίους έβαζαν πάνω σε μια πλάκα πέτρινη ή κεραμίδα. Στη συνέχεια τοποθετούσαν την πλάκα στην φωτιά. Με το ψήσιμο οι κόκκοι έβγαζαν ένα μαύρο υγρό με το οποίο αλείφανε τους λειχήνες και εξαφανίζονταν. Πολλές φορές για τη θεραπεία της μούτσας χρησιμοποιούσαν αλοιφή που την έκαναν από βούτυρο στο οποίο είχαν ψοφήσει προηγούμενα μέσα διάφορα έντομα (μουμούλια). Σαν θεραπευτικό μέσο στους λειχήνες χρησιμοποιούσαν ακόμα κλαδιά αγριοροδιάς (μασουρίτσας κλαδιά). Αυτά τα κλαδιά όταν τα έριχναν στη φωτιά έβγαζαν ένα μαύρο υγρό με το οποίο αλείφανε τους λειχήνες και γίνονταν καλά.

12. Μαγασίρ (αιμορροΐδες). Έβραζαν τσουκνίδες (κιντέας) και όπως ήταν ζεστές έβαζαν τον ασθενή να καθίσει πάνω και για όσο χρόνο άντεχε. Ακόμα έβραζαν καρπούς αγριοτριανταφυλλιάς (μασούρας) και έδιναν τον άρρωστο πρωί και βράδυ ένα ποτήρι.

13. Μεδέντ' (καλόγηρος). Έβαζαν πάνω στον καλόγηρο ζεστό ζυμάρι από καλαμποκίσιο αλεύρι ανακατεμένο με γιαιούρτι. Όταν ωριμάζε το άνοιγμα και τον καθάριζαν. Ακόμα για τη θεραπεία του μεδέντ' χρησιμοποιούσαν αλοιφή από αλεύρι, θυμίαμα, λάδι και σαπούνη. Επίσης πάνω στον

καλόγηρο έβαζαν φύλλο σουτελί (τεύτλου), λάχανου ή ψημένο κρεμμύδι. Φύλλα διάλεγαν τα πιο καθαρά και αφού τα έπλεναν καλά, τα ζέσταιναν στη φωτιά και στη συνέχεια τα έβαζαν πάνω στο μεδέντ'.

14. Κούτσα (μυρμηκία). Τις άλειψαν με γάλα γαλαχτίτσας (χυμός φυτού). Ακόμα ένας οικείος του αρρώστου έκλεβε τρία σπειριά αλάτι, λίγη στάχτη από φούρνο και τρία κουρελάκια από "καταμάγια" (σκούπα φούρνου από κουρέλια δεμένα σε άκρη ξύλου). Στα ξημερώματα ο θεραπευτής, την ώρα που χάνονταν το φεγγάρι πήγαινε νησιτικός τα έριχνε στο φούρνο λέγοντας: "Άμον ντο χάται ο σαχτάρ", αέτς πα να χάν'ταν τα κούτσας τη Πέτρονος, της Σοφίας κ.λ.π.". (Όπως χάνεται το φεγγάρι, λιώνει το αλάτι, καίγονται τα κουρέλια και χάνεται η στάχτη, έτσι να χαθούν οι μυρμηκίες του Πέτρου, της Σοφίας κ.λ.π.). Ένας

άλλος τρόπος θεραπείας ήταν και ο εξής: Ο ενδιφερόμενος έπαιρνε σπυριά κριθαριού όσος ήταν ο αριθμός των μυρμηκιών του και πήγαινε νύκτα και τα έθαβε στο κέντρο ενός σταυροδρομίου λέγοντας: "Άμον θα χάνταν αβούτα τα σπυριά, αέτς πα να χάνταν και τεμά τα κούτσας" (όπως θα χαθούν αυτά τα σπυριά, έτσι να χαθούν και οι δικιές μου οι μυρμηκίες).

15. Άνεμος ή αναϊμικά (ρευματισμοί). Έκαναν εντριβές με πετρέλαιος (καζ') στο μέρος που εκδηλώνονταν ο πόνος. Ακόμα έπαιρναν απόλυτο μαλλί και αφού το μούσκευαν με ρακί το έβαζαν στο μέρος που πονούσε. Όταν ο πόνος ήταν μεγάλος και συνεχής, τότε έβραζαν τσουκνίδες και μολόχες σ' ένα μεταλλικό βαρέλι κι έβαζαν τον ασθενή να καθίσει μέσα όση ώρα άντεχε. Επίσης πάνω στο πονεμένο μέρος έβαζαν κοπανισμένες ρίζες ενός είδους αγριοκαρότου. Το χόρτο αυτό δημιουργούσε πληγές απ' όπου έτρεχαν υγρά και έτσι ελαρούνταν (γίνονταν καλά).

16. Φαρμάκωμαν (δηλητηρίαση). Ο άρρωστος προκαλούσε εμετό στον εαυτό του. Στη συνέχεια τον πότιζαν ξύδι ή αραιωμένο με νερό ξυνό γιαούρτι και πολλές φορές αλμύρα.

17. Μεθυσία (μέθη). Έδιναν στο μεθυσμένο σκέτο καφέ ή ζω-

μί από στίπας (τουρσί) ή ωμά κρεμμύδια.

18. Λούγγισμαν (λόξυγγας). Έλεγαν ένα ψέμα σε βάρος εκείνου που είχε λόξυγγα. Αν αυτός ξεγελιόταν και εκδήλωνε απορία, τότε θεραπεύονταν.

19. Λίγωμαν (λιποθυμία). Έκαναν εντριβές στον άρρωστο στο πρόσωπο, στα χέρια και στο στήθος. Ακόμα έριχναν νερό στο κεφάλι του ασθενούς ή έβαζαν βρεγμένο πανί στο μέτωπο και στο στήθος.

20. Ηλίαση. Έριχναν κρύο νερό στο κεφάλι του αρρώστου ή έβρεχαν ένα πανί στο ξύδι και τύλιγαν με αυτό το κεφάλι. Άλλες φορές πάλι έβαζαν πάνω σ' ένα μαντήλι ξυνό γιαούρτι και το έδεναν γύρω στο μέτωπο. Όταν πάθαιναν εγκαύματα από τον ήλιο στα διάφορα σημεία του σώματος, έβαζαν στο μέρος εκείνο γιαούρτι ή ανθόγαλα (θόγαλαν).

Η συνέχεια
στο επόμενο φύλλο

Η Ρωμανία
κι' αν επέρασε
ανθεί και
φέρει κι' άλλο

Μια πονεμένη μαρτυρία

Την 15ην Απριλίου οι κάτοικοι των 16 χωριών της περιοχής Βαζελώνος, περιφέρειας Τραπεζούντας, άπαντες Έλληνες, λαβόντες διαταγήν των τουρκικών στρατιωτικών αρχών να φύγουν εις το εσωτερικόν της Αργυρουπόλεως και φοβηθέντες μη έμελλον καθ' οδόν να σφαγώσιν, καθ'ον τρόπον είδον σφαγέντας τους Αρμενίους, εγκατέλειπον τας κατοικίας των και εισήλθον εις τα δάση, ελπίζοντες να σωθώσι εκ ταχείας τινός προελάσεως του ρωσικού στρατού. Εκ τούτων, εις 6.000 ανερχομένων, 650 κατέφυγον εις την μονήν Βαζελώνος, εις την μονήν Βαζελώνος, εις ην προϋπήρχον και άλλοι 1.500 εκ. Τραπεζούντος πρόσφυγες, 1.200 εισήλθον εις εν μέγα σπήλαιον του χωρίου "Κουνάκα" και οι λοιποί διεσκορπίσθησαν εις τα ανά δάση σπήλαια και τας διαφόρους κρύπτας. Αλασσαι αι οικίαι των χωριών τούτων ελητηλήθησαν και αι περιουσίαι διηρπάγησαν υπό του τουρκικού στρατού. Οι εν τω σπηλαίω της Κουνάκας κρυβέντες, αναγκασθέντες εκ της πείνης, μετά συνθηκολόγησιν, παρεδόθησαν. Εκ τούτων 26 γυναίκες και νεάνιδες ίνα αποφύγωσιν την ατίμωςιν έρριψαν εαυτάς εις τινα ποταμόν κείμενον παρά το χωρίον Γέφυρα και παρά τας προσπάθειάς των άλλων, προς σωτηρίαν των, επνίγησαν...".

Αρχείο Υπουργείου Εξωτερικών Ελλάδος Κ.Υ. 1916

Ήθη και έθιμα στην ποντιακή παράδοση

Ο ΜΗΝΑΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Φεβρουάριος - "Κούντουρος". Την ονομασία αυτή την πήρε γιατί τον θεωρούσαν πως είχε κοντή ουρά επειδή είχε τις πιο λίγες μέρες από τους άλλους μήνες του χρόνου. Ακόμα τον έδιναν και την ειρωνική ονομασία "Κούτσουρος", επειδή το τέλος του ήταν κουτσουρεμένο. "Ο Κούντουρον, ο κούτσουρον και ο πασσαλοκαύτες". Πίστευαν πως κατά το μήνα, θερμότητα από εφτά φούρνους έμπαινε μέσα στην κρύα γη και έτσι άρχιζαν να λιώνουν τα χιόνια στα πάνω μέρη.

Όλες τις γιορτές του μήνα τις σέβονταν και τις φύλαγαν πολύ. "Τ' άε Τρύφωνος" τιμούσαν τον Άγιο Τρύφωνα για να

προστατεύει τα σπαρτά από τις καταστροφές και τις θεο-

ζαν να ανεβαίνουν οι χιμφοί των δένδρων και των φυτών α-

μηνίες. "Τ' Υπαπαντής ή της Παπαντής" διατηρούσαν αυστηρή αργία. Καμία παραβίαση της αργίας δεν επιτρεπόταν. Φοβόταν τη θεία τιμωρία: "ναϊλλοί εκείνον π' έκαμεν τα δύο τη Κουντούρ' τη Παναγίας! Μήτε η τζέπρ' αφίν ατόν μήτε ανεχετία" (αλλοίμονο σ' εκείνον, που δούλεψε τη δεύτερη μέρα του Φλεβάρη, δηλαδή της Υπαπαντής, ούτε η λέπρα τον αφήνει, ούτε η ανέχεια. Η γιορτή της Υπαπαντής γιορτάζονταν με χαρές και γλέντια. "Υπαπαντήν, Υπαπαντήν, σ' εξεργους (αργίες) εμπαιν' κλειδίν".

"Τ' Άε Βλασι" τιμούσαν με αυστηρή αργία τη γιορτή του Αγ. Βλασίου, για να μην γεννηθούν παιδιά ή ζώα με σωματικά ελαττώματα.

"Τ' Αένν' τη Κοτζοκεφάλωνος". Γιορτάζονταν επίσης με αργία και η γιορτή της εύρεσης της κεφαλής του Αγ. Ιωάννου του Προδρόμου, στις 24 του Φλεβάρη. Πίστευαν πως από τη μέρα αυτή άρχι-

πό τις ρίζες στις κορυφές.

Οι οκτώ ή εννιά τελευταίες μέρες του Φλεβάρη μαζί με τις πρώτες εννιά μέρες του Μάρτη τις έλεγαν "λυκοχάντζια" και τις θεωρούσαν τρομερά επικίνδυνες γιατί γίνονταν το ζευγάρι της λύκαινας. Το θηλυκό μοσχάρι που θα τύχαινε να γεννηθεί το μήνα το ονόμαζαν "κουντούρα". Σε εκείνον που έκανε αφελείς ερωτήσεις προτού του δώσουν την απάντησή του έλεγαν στα αστεία: "Τα δύο τη Κουντούρ' τη Παναγίας πότε έν".

Γενικά τον Φλεβάρη τον θεωρούσαν μήνα γρουσουζιάς και καμμιά σπουδαία δουλειά δεν άρχιζαν. "Ο Κούντουρον εν λειφτός εν ολίγον πα ζαντός".

Γιάννης Μελετιδής

Το άσμα το Τραπεζούντιον

Αυτές τις μέρες διάβασα δημοτικά τραγούδια για τ' άθλα των κλεφτών και τους πολέμους πράγματα συμπαθητικά δικά μας. Γραϊκικά. Διάβαζα και τα πένθημα για το χαμό της Πόλης. "Πήραν την Πόλη, πήραν την Πόλη, πήραν την Σαλονίκη". Και την φωνήν που εκεί που οι δύο έψελναν, "ζερβά ο βασιλιάς δεξιά ο πατριάρχης", ακούστηκε κ' είπε να πάψουν πια "πάψτε παπάδες τα χαρτιά και κλείστε τα βαγγέλια" πήραν την Πόλη, πήραν την Πόλη, πήραν την Σαλονίκη. Όμως απ' τ' άλλα πιο πολύ με άγγιξε το άσμα το Τραπεζούντιον με την παράξενή του γλώσσα και με τη λύπη των Γραϊκών των μακρινών εκείνων που ίσως όλο πίστευαν πως θα σωθούν ακόμη. Μα αλοίμονον μοιραίων πουλί "απαί την Πόλην έρται! Με στο "φερουλίν άθε χαρτί περιγραμμένον Κι ουδέ στην άμπελον κάνευ, μηδέ στο περιβόλι, Επήγεν και ακόνεψεν στου κυπαρίσ' την ρίζαν". Οι αρχιερείς δεν δύνανται (ή δεν θέλουν) να διαβάσουν "Χέρας υιός Γιαννίκας εν" αυτός το παίρνει το χαρτί, και το διαβάζει κι ολοφύρεται. "Σεϊτ αναγνώθ', σεϊτ ανακλαίγ', σεϊτ ανακρούγ' την κάρδιαν. Ν' αϊλλοί εμάς, να βάι εμάς η Ρωμανίαν πάρθεν".

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΒΑΦΗΣ

Αθάνατε Στελάρα!

Γράφει ο Ανδρέας Ελ. Ταταρίδης

Με έκπληξη, αλλά και χαρά μαζί, διάβασα στην "Ημερήσια" ότι συγκροτήθηκε σε Σώμα το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου "Φίλων του Στέλιο Καζαντζίδη"! Αν δεν απατώμαι υπάρχουν και άλλοι δύο ομοειδείς σύλλογοι, ένας στην Καλαμάτα κι ο άλλος στην Ελασσόνα.

Κι αν δεν απατώμαι, επίσης, δεν έχει συσταθεί στη χώρα μας σύλλογος για κανέναν άλλο ζώντα ή τεθνηκότα λαϊκό τραγουδιστή! Τέτοιας τιμής έτυχε μόνον ο δικός "μας", ο Στέλιος Καζαντζίδης. Και κάτι άλλο ακόμα: Εν όσω ζούσε ο μεγάλος αυτός λαϊκός τραγουδιστής, ο Στέλιος Καζαντζίδης, πολλοί ασχολήθηκαν με γραπτά τους κείμενα με το ταλέντο του Καζαντζίδη. Θα ξεχωρίσω δύο βιβλία που έγραψε για τον Καζαντζίδη ο πράγματι πολύ σπουδαίος λογοτέχνης μας Βασίλης Βασιλικός με τίτλος του πρώτου "Η ζωή μου" το 1979 και του δεύτερου "Υπάρχω" το 2000.

Και περί το τέλος του 2005 λαμβάνω από την Αθήνα ένα απρόσμενο δώρο: Το βιβλίο "Μικρασιάτες δημιουργοί της Νέας Ιωνίας, Στέλιος Καζαντζίδης", που έγραψαν οι Στάθης Ουλκέρογλου, Πάνος Αμελίδης και Ευτυχία Τσεσμελή για λογαριασμό του ΚΕΜΙΠΟ (κέντρο μικρασιατικού πολιτισμού), που εδρεύει στη Ν. Ιωνία Αττικής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αείμνηστος Στέλιος Καζαντζίδης γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Ν. Ιωνία, άσχετο αν, όταν πέτυχε και καθιερώθηκε στο λαϊκό τραγούδι, έφυγε από την παλιά του γειτονιά. Λησμόνησα δε να αναφέρω, ότι το πιο πάνω δώρο, μου το έστειλε η γνωστή, μικρασιατικής καταγωγής και νεοϊωνιώτισσα λογοτέχνης κ. Νίτσα Παρά - Ευτυχίδου.

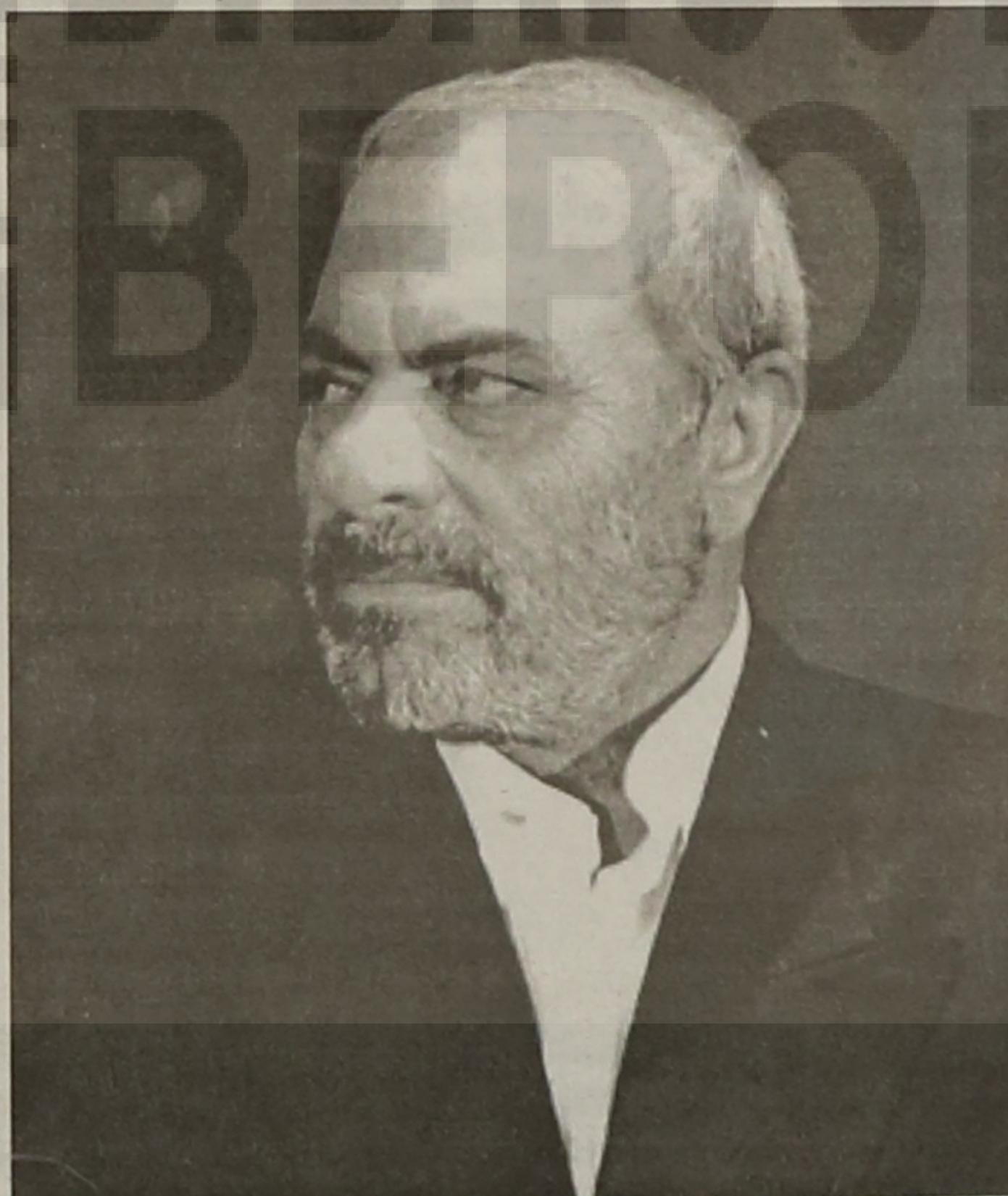
Να, λοιπόν, που οι παλιοί γείτονες του Στέλιου Καζαντζίδη, σκέφθηκαν να γράψουν γι' αυτόν ειδικό βιβλίο και να τον τιμήσουν, έστω μεταθανάτως.

Επομένως, ο κοσμαγαπητός αυτός λαϊκός τραγουδιστής, με το "χρυσό" λαρύγγι, ο τ' εμέτερον Στέλιος Καζαντζίδης, τιμήθηκε όσο κανείς άλλος ομότεχνός του από τα ΜΜΕ, τους συγγραφείς μας και από συλλόγους.

Και εμείς οι Πόντιοι πρέπει να είμαστε υπερήφανοι, που ένας συμπατριώτης μας δοξάστηκε τόσο πολύ πανελληνίως από όλον τον λαό μας! Και μόνον ότι ακόμη τραγουδιώνται τα τραγούδια του με τόση αγάπη και τόσο πάθος, μας αρκεί!

Έφυγε μεν από την ζωή ο μεγάλο και αξεπέραστο Στέλιος Καζαντζίδης, μα έμειναν τα τραγούδια του. Κι αυτό δεν συμβαίνει με όλους τους τραγουδοποιούς. Με τον Καζαντζίδη όμως συμβαίνει.

Αθάνατε, Στελάρα!..

Πόντος και 1821

Ποια η συμμετοχή των Ελλήνων του Πόντου στο μεγάλο ξεσηκωμό του γένους στα 1821; Αυτό είναι μυστικό που κρατήθηκε με επιμέλεια απ' όσους ακριβώς είχαν και την ικανότητα και την υποχρέωση να μας το πουν. Μια μικρή μαρτυρία δημοσιεύουμε αμέσως πιο κάτω, όπως μας την εξασφάλισε ο συνεργάτης μας Φόρης Παροτίδης.

Ο γνωστός Βούλγαρος λόγιος και πρεσβευτής για πολλά χρόνια της χώρας του στην Αθήνα Νικολάι Τοντόρωφ στο περιπούδαστο και αρκετά πληροφοριακό έργο του "Η Βαλκανική διάσταση της επανάστασης του 1821" ανάμεσα στις πολύ εύστοχες παρατηρήσεις του αναφέρει και ένα κατάλογο αγωνιστών και φιλικών στη Μολδοβλαχία που ανακάλυψε στα κρατικά αρχεία της Οδησού συνταγμένο στις 14 Ιουλίου του 1821.

Ανάμεσα στα χιλιαδού ονόματα που αναφέρει υπάρχουν και αρκετοί Πόντιοι της Ελληνικής παροικίας της Οδησού.

Για την ιστορία αναφέρουμε τα ονόματά τους που ίσως δεν είναι μόνο αυτοί που πήραν μέρος ενεργά μα και άλλοι που θέλησαν την ανωνυμία για το φόβο των αντιποίνων, μα και άλλοι που λόγω ξενιτεμού αναφέρονται σε πόλεις που μόνιμα κατοικούσαν.

Ο Τοντόρωφ αναφέρει ονομαστικά τους εξής:

(341) Δημήτριος Τραπουζανλής - Έλληνας τουρκικής υπηκοότητας από την Τραπεζούντα της Μικράς Ασίας. Ήρθε πριν από 5 χρόνια στη Μολδαβία και ασχολήθηκε με το εμπόριο.

Φέτος το Μάρτιο (1821) προσχώρησε στους Φιλικούς. Μόνιμο τόπο διαμονής έχει την ιδιαίτερη πατρίδα του. Στη Ρωσία ήταν άλλη φορά.

(538) Βασίλειος Τουρκολέτς - Εκχριστιανισμένος Οθωμανός τουρκικής υπηκοότητας από την περιοχή Κάισερ της Μικράς Ασίας. Εφτά χρόνια υπηρέτησε σαν λοχαγός της ακτοφυλακής στη Μολδαβία. Μόνιμο τόπο διαμονής δεν έχει. Η οικογένειά του βρίσκεται στην πόλη Σουτσάβα.

(456). Θεόδωρος Αναστασίου - Έλληνας τουρκικής υπηκοότητας από την Τραπεζούντα. Πριν 4 χρόνια ήρθε στην Κριμαία και στη συνέχεια φέτος τον Απρίλιο, με διαβατήριο που έβγαλε στη Θεοδοσία, ταξίδεψε στη Βεσσαραβία. Τον περασμένο Ιούλιο πέρασε κρυφά, μαζί με άλλους συντρόφους του στη Μολδαβία από ένα σημείο πιο κάτω από το Σκουλένι. Μόνιμο τόπο διαμονής έχεις την ιδιαίτερη πατρίδα του.

(498) Στέφανος Κωνσταντίνου - Έλληνας τουρκικής υπηκοότητας από την Τραπεζούντα. Φέτος την άνοιξη πήγε κρυφά μαζί με τους συντρόφους του περνώντας από ένα σημείο που βρίσκεται λίγο πιο κάτω από το Σκουλένι.

(499) Γιάννης Δημητρίου - Έλληνας τουρκικής υπηκοότητας από την Τραπεζούντα. Από τη Θεοδοσία πέρασε στη Μολδαβία χωρίς διαβατήριο μαζί με τον Κωνσταντίνου. Μόνιμο τόπο διαμονής έχει τη γενέτειρά του.

(501) Νικόλαος Σοφιανόπουλος - Έλληνας τουρκικής υπηκοότητας από την Τραπεζούντα. Έξι χρόνια εργάστηκε σαν χτίστης. Φέτος την άνοιξη πέρασε στη Βεσσαραβία με διαβατήριο του νομάρχη Ταυρίδας κι από κει πέρασε κρυφά στη Μολδαβία από ένα σημείο λίγο πιο κάτω από το Σκουλένι. Μόνιμο τόπο διαμονής έχει την ιδιαίτερη πατρίδα του.

(502) Παναγιώτης Σάββας - Έλληνας

τουρκικής υπηκοότητας από την Τραπεζούντα. Στην Ευπατορία εργάστηκε 6 χρόνια σαν χτίστης. Σε συνέχεια ήρθε στη Βεσσαραβία και από πέρασε στη Μολδαβία μαζί με τον Σοφιανόπουλο. Ο πατέρας του ζει στην Ευπατορία. Με εγγύηση.

(503) Πολυχρόνης Χρήστου - Έλληνας τουρκικής υπηκοότητας από την Κιμισχάνε. Ένα χρόνο ήταν στην Ευπατορία όπου εργαζόταν σαν χτίστης. Στη Μολδαβία πέρασε λίγο πιο κάτω από το Σκουλένι μαζί με τον Σοφιανόπουλο.

(505) Αναστάσιος Ισαάκ - Έλληνας τουρκικής υπηκοότητας από την περιοχή Καισάρειας. Ήταν 6 χρόνια δάσκαλος στην Κριμαία. Φέτος την άνοιξη πέρασε στην Μολδαβία μαζί με τον Σοφιανόπουλο από ένα σημείο κοντά στο Σκουλένι. Μόνιμο τόπο διαμονής έχει την ιδιαίτερη πατρίδα του.

(517) Γεώργιος Οσλάν Καϊσρλής - Έλληνας τουρκικής υπηκοότητας από την πόλη Καϊσερά της Μικράς Ασίας. Ήρθε στην Οδησού προερχόμενος από την Κωνσταντινούπολη όπου ασχολήθηκε με το εμπόριο. Στην Βεσσαραβία πέρασε με διαβατήριο του κόμητα Λανζέρον. Φέτος το Μάιο πέρασε στη Μολδαβία, κοντά στο Ρένι. Μόνιμο τόπο διαμονής έχει την Κωνσταντινούπολη.

(959) Γεώργιος Ιωσήφ - Έλληνας τουρκικής υπηκοότητας από τη Μικρά Ασία, Εφοριακός. Άσκησε επί ένα χρόνο το επάγγελμα στη Θεοδοσία. Με διαβατήριο του τοπικού διοικητή ήρθε στη Βεσσαραβία κι απ' εδώ, μέσω του Προύθου κατευθύνθηκε κρυφά στη Μολδαβία περνώντας λίγο πιο κάτω από το Σκουλένι. Μόνιμο τόπο διαμονής έχει την ιδιαίτερη πατρίδα του.

Ο ιστορικός της επανάστασης Ιωάννης Φιλήων στο έργο του "Ιστορικού δοκίμιου περί της Φιλικής Εταιρίας" αναφέρει αρκετά στοιχεία για τους Πόντιους τα οποία δυστυχώς μέχρι τώρα δεν μπόρεσα να διασταυρώσω. (Την πληροφορία μούδωσε ο σεβαστός Πόντιος Στρατηγός Κώστας Κωτσίδης).

Φόρης Παροτίδης

Ποντιακές μορφές

ΝΙΚΟΣ ΛΕΟΝΤΙΔΗΣ

Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου

των Ποντίων και βουλευτής

Μετά το πέρας των Αθηναις σπουδών του εις τη Νομικήν Σχολήν ο Νίκος Λεοντίδης ακολούθησε Πολιτικές και Οικονομικές επιστήμας εις το Παρίσι, το δε 1909 κατέληθεν εις Κωνσταντινούπολιν, όπου ήτο εμφανές ότι θα εδίδετο η μεγάλη μάχη μεταξύ του Οικουμενικού Πατριάρχου και του άκραν σωβινιστικού κόμματος των Νεοτούρκων, που επεδίωκε την κατάργησιν των Προνομίων του Γένους.

Από της ημέρας της αφίξεώς του εις την πόλιν ο Νίκος Λεοντίδης έπαυσε να ανήκει εις την οικογένειάν του και τον εαυτόν του. Εισήλθεν εις την οδόν που του είχε τάξει η Μοίρα. Εισήλθεν εις την υπηρεσίαν του Έθνους. Εκεί εγνωρίσθη και συνειργάσθη με τον Ίωνα Δραγούμη και άλλους εθνικούς παράγοντας, δημοσιογραφών αόβων, ως ήτο εκ χαρακτήρος ειλικρινής και γενναίος.

Κατά τας εκλογάς εις την τουρκικήν βουλήν του 1913 η υποψηφιότης του δεν έγινε δεκτή, διότι, συνεργαζόμενος και με τον φιλελεύθερον Πρίγκηπα Σαμπαχεντίν, δεν ενέπνεε εμπιστοσύνην εις την κυβέρνησιν, και ενεκλείσθη εις τας φυλακάς με τους ομοϊδεάτας του και τον εν λόγω πρίγκηπα. Εγκαίρως όμως απεφυλακίσθη επί εγγυήσει και απέδρασεν εις την Ρωσίαν, σωθείς από βέβαιον θάνατον, διότι ερήμην κατεδικάσθη υπό του Στρατοδικείου εις την ποινήν αυτήν.

Το 1916 μετά την κατάληψιν της Τραπεζούντος υπό των Ρώσεων επέστρεψεν εις την γενέτειραν και εξέδιδε την εφημερίδα "ΛΟΓΟΣ" όργανον της Μητροπόλεως και των εθνικών συμφερόντων.

Περί τα τέλη του 1917, όταν ο Ρωσικός στρατός διελύετο, ο Νίκος, ως αρχηγός της "Εθνικής Ενωσης", εξώπλισε τους χωρικούς δια να αντιμετωπίσουν τον επερχόμενον κίνδυνον από μέρους των Τσετών, οι οποίοι προεπορεύοντο του τακτικού στρατού.

Όταν μετά την αποτυχίαν συγκροτήσεως δυνάμεως εξ' Αρμενίων, Ελλήνων και Γεωργιανών προς άμυναν, ο ελληνικός πληθυσμός, πανικόβλητος, κατέφυγεν εις την Ρωσίαν, ο Νίκος βλέπων διαλυόμενα όλα τα όνειρά του περί απελευθερώσεως της Πατρίδος του έφυγεν εις τον Καύκασον. Εκεί, ως την πόλιν Βατούμ, από του 1918-1920, έλαβεν ενεργόν μέρος εις το σχηματισθέν "Εθνικόν Συμβούλιον του Πόντου", την Βουλήν του Ανεξαρτήτου Πόντου, δια να κατέλθη εις την Ελλάδα, απογοητευμένος από την προδοσίαν των Μεγάλων μας... Συμμάχων, όπου προσέφερε τας ανεκτίμητους υπηρεσίας του ως Γεν. Διοικητής Θράκης και κατόπιν βουλευτής του Λαϊκού Κόμματος.

Ο Νίκος ανήκεν εις εύπορον αρχοντικήν οικογένειαν της Τραπεζούντος. Ηνάλωσεν όμως όλην του την ενεργητικότητα όλως αιδιόστελώς δια το μεγαλείον του Έθνους. Απέθανε το 1942 πτωχός. Αφησεν όμως οπίσω του μέγα όνομα εις την οικογένειάν του. Έχαιρε της αγάπης και εκτιμήσεως όλων, ασχέτως πολιτικών φρονημάτων.

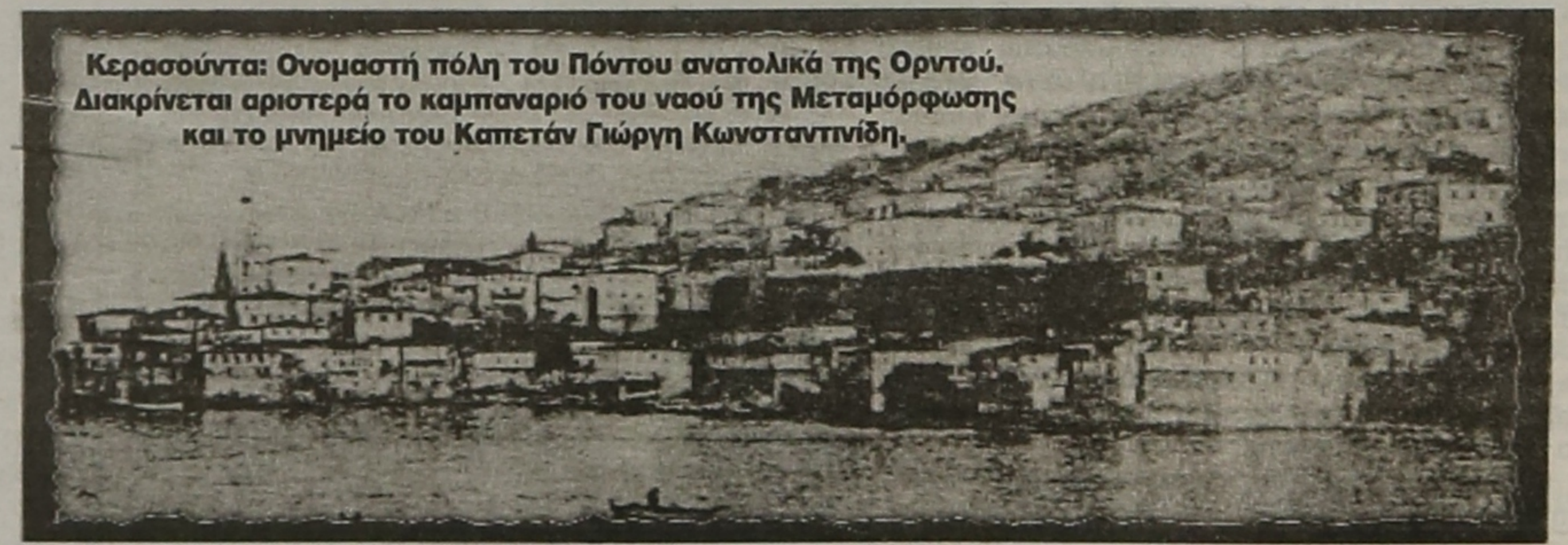
ΔΗΜ. ΦΥΛΙΖΗΣ

Ό,τι αφήσαμε με πόνο ψυχής...

Τραπεζούντα: Πρωτεύουσα των Κομνηνών και το μεγαλύτερο λιμάνι του Εύξεινου Πόντου, που ενώνει τη Δύση με τον πλούτο της Ανατολής. Μερική άποψη της πόλης από το Ποζ Τεπέ (Φαίος Λόφος).

Κερασούντα: Ονομαστή πόλη του Πόντου ανατολικά της Ορντού. Διακρίνεται αριστερά το καμπαναριό του ναού της Μεταμόρφωσης και το μνημείο του Καπετάν Γιώργη Κωνσταντινίδη.